

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
مازندران
دانشکده بهداشت

نقشه پژوهشی گروه

حشره شناسی پزشکی و مبارزه با ناقلین

مقدمه:

دانشگاه علوم پزشکی مازندران به علت اهمیت و سابقه بیماری‌های منتقله نظیر مالاریا، لیشمانیوز، تب دانگ و سایر بیماری‌های منتقله بوسیله بندپایان (حشرات و کنه‌ها) در سال ۱۳۷۶ مبادرت به تاسیس گروه حشره‌شناسی پزشکی نمود. گروه حشره‌شناسی پزشکی در سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲ موفق به پذیرش دانشجوی حشره‌شناسی پزشکی در مقطع Ph.D. در مرکز تحقیقات علوم بهداشتی گردید. همچنین این گروه با تکمیل کادر اعضای هیات علمی خود طی سال‌های اخیر موفق به اخذ مجوز در دوره کارشناسی - ارشد در سال ۹۴-۱۳۹۳ شد. فعالیت‌های آموزشی گروه علاوه بر تربیت دانشجو در حوزه‌های تخصصی رشته حشره‌شناسی پزشکی در مقاطع مختلف تحصیلات تکمیلی شامل تدریس دروس مرتبط با حشره‌شناسی پزشکی در سایر دانشکده‌های دانشگاه علوم پزشکی مازندران نیز می‌باشد.

اهمیت پژوهش در گروه:

با توجه به اهمیت فعالیت‌های پژوهشی در گروه، اهم این فعالیت‌ها شامل اجرای طرح‌های تحقیقاتی مختلف در ارتباط با بیولوژی، اکولوژی و مقاومت ناقلین مالاریا، تب دانگ و سایر کولیسیده‌ها، لیشمانیوزها، کنه‌ها، CCHF، اثرات سموم بر روی ناقلین، مقاومت‌های بیوشیمیایی و ژنتیکی ناقلین، میازیس، عقرب‌گزیدگی، پدیکولوزیس، ارتباط انگل و ناقل، حشره‌شناسی مولکولی، ارزشیابی سموم، سایر بند پایان مهم پزشکی، جوندگان مهم پزشکی و اجرای طرح‌های تحقیقاتی مشترک با مراکز تحقیقاتی و دانشگاه‌های داخل و خارج کشور می‌باشد.

توانمندی‌ها و ظرفیت‌های گروه:

این گروه دارای چهار عضو هیئت علمی (یک استاد و سه استادیار) می‌باشد. گروه حشره‌شناسی پزشکی با در اختیار داشتن سه آزمایشگاه تخصصی حشره‌شناسی شامل آزمایشگاه سیستماتیک، آزمایشگاه بیوشیمیایی و آزمایشگاه مولکولی و با دارا بودن انسکتاریوم پرورش حشرات و سایر بندپایان ناقلین بیماری‌ها در حوزه‌های مختلف حشره‌شناسی پزشکی مشغول به تربیت دانشجو، انجام طرح‌های پژوهشی و تبیین چشم‌اندازهای گروه حشره‌شناسی پزشکی در دانشگاه علوم پزشکی مازندران می‌باشد.

همکاری و مشارکت در برگزاری دوره‌های مدیریت و برنامه‌ریزی کنترل مالاریا در ایستگاه‌های تحقیقات بهداشتی کشور، برگزاری دوره‌های بین‌المللی کنترل مالاریا در سازمان جهانی بهداشت (WHO) (به مدیریت دکتر احمد علی عنایتی)، استفاده از ظرفیت‌های پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی و کمیته تحقیقات دانشجویی، مشارکت و همکاری با سایر سازمان‌ها و مراکز جهت مبارزه با ناقلین بیماری‌ها را می‌توان از جمله ظرفیت‌های گروه دانست.

محورهای پژوهشی گروه:

- مطالعات اکولوژیک: تعیین الگوی پراکنش و ساختارهای جمعیتی ناقلین بیماری‌ها در سطح استان مازندران؛ تعیین مخازن و کانون‌های بیماری‌های منتقله توسط بندپایان و عوامل موثر بر آن؛ تعیین وفور ناقلین لیشمانیوز، تب دنگی، تب کریمه کنگو و... در سطح استان مازندران؛ تعیین تنوع گونه‌ای (Species Diversity) ناقلین بیماری‌ها
- مطالعات سم‌شناسی و مقاومت آفت‌کش‌ها: ارزیابی اثرات حشره‌کش‌های رایج روی ناقلین بیماری‌ها: پشه‌ها، کنه‌ها و... با استفاده از روش‌های زیست‌سنجی؛ ارزیابی اثرات زیست‌محیطی حشره‌کش‌ها و مباحث مربوط به باقیمانده سموم در محیط؛ تعیین میزان سطوح مقاومت ناقلین بیماری‌ها نسبت به حشره‌کش‌های شیمیایی با تکیه بر روش‌های بیوشیمیایی و آنزیمی
- مطالعات سیستماتیک: شناسایی فون عقرب‌ها، کنه‌ها، پشه‌ها و سایر جوندگان مضر (مخزن لیشمانیوز)، موضوعات مرتبط با حشره‌شناسی در پزشکی قانونی
- مطالعات مولکولی: ارزیابی مقاومت‌های مولکولی در حشرات نسبت به آفت‌کش‌ها؛ تعیین Genetic Diversity و Gene flow گونه‌های ناقل بیماری‌ها؛ مطالعه در خصوص استخراج انواع آنتی‌بادی و تهیه واکسن از همولنف و بزاق ناقلین بیماری‌ها
- مطالعات در زمینه کنترل بیولوژیک: مطالعه روی گیاهان منطقه در جهت استخراج انواع عصاره‌های گیاهی و کاربرد آن در دفع یا کنترل بندپایان مضر پزشکی؛ تولید سموم میکروبی با استفاده از عوامل بیولوژیک (فارچ‌ها) و ارزیابی کارایی آن‌ها در جهت کنترل ناقلین بیماری‌ها؛ تعیین حساس‌ترین مراحل زندگی ناقلین بیماری‌ها با تکیه بر پارامترهای جدول زندگی

اهداف و برنامه های گروه برای سال ۱۳۹۴:

جدول پایش راهبردی پژوهشی گروه حشره شناسی پزشکی و مبارزه با ناقلین (تعداد اعضاء فعال: ۴ نفر)

ردیف	عنوان فعالیت	مورد انتظار برای دانشکده- ۱۳۹۴	مورد انتظار برای گروه- ۱۳۹۴	تحقق یافته ۱۳۹۴
۱	مقالات نمایه یک	۴۵	۶	
۲	مقالات نمایه دو	۵۸	۸	
۳	مقالات نمایه سه	۵۲	۸	
۴	مقالات نمایه چهار	۱۰	۲	
۵	طرح های تحقیقاتی مصوب شورای پژوهشی دانشگاه	۴۰	۶	
۶	طرح های تحقیقاتی مصوب کمیته تحقیقات دانشجویی دانشگاه	-	۱۲	